

Protokollsanteckning

Regionstyrelsen 6 februari 2024

Ärende: Fullmäktigeuppdragen

Ärendet är en fortsättning på den rödgröna majoritetens regionplan och verksamhetsplan som fullmäktige respektive regionstyrelsen fastställt. Vi borgerliga partier har haft andra förslag och prioriteringar. Vi kan inte se att de förslag som presenterats kommer att räcka för att vända den negativa utveckling som varit de senaste åren samt det mycket bekymmersamma läget som hälso- och sjukvården befinner sig i.

För att bara nämna några allvarliga problem ser vi en ökande frustration på grund av växande värdköer med långa väntetider, bristen på rätt utbildad vårdpersonal och en Folk tandvård som inte längre kan tillgodose den vuxna befolkningens tandvårdsbehov. Allt detta skapar osäkerhet och underminerar förtroendet för regionen. Dessutom är missnöjet omfattande när det gäller en dåligt fungerande arbetsmiljö inom vården, en stor brist på karriärmöjligheter och löner som ligger under genomsnittet för andra regioner. Vi ser redan konsekvenser av detta i form av en akut brist på vårdplatser. Men missnöjet är också påtagligt på fler arbetsplatser.

För att skydda kärnverksamheten inom sjukvården och stimulera tillväxt i länet krävs en gradvis omställning till en balanserad ekonomi under de kommande åren. Inom detta omställningsarbete, beträffande hur regionens resurser används, har vi beslutat att minska överbyggnaden inom centraladministrationen för att frigöra resurser till vården. Vår bedömning är att det krävs att fler medarbetare måste jobba med vård och färre med uppgifter som inte är direkt kopplade till vården. Tyvärr räcker detta inte, Vi måste även höja avgifterna och taxorna så att de är mer i nivå med resten av landet. Vi väljer att vara tydliga med detta, eftersom vi anser att det är vårt ansvar att tackla de utmaningar vi står inför. Samtidigt genomför vi nödvändiga prioriteringar för att frigöra resurser och investera i vårdpersonal. Detta gör vi för att kunna upprätthålla öppethållande av vårdavdelningar med direkt patientkontakt, för att skapa en sammanhängande primärvård och för att säkerställa att förlossningsavdelningarna i länet kan hålla öppet året om. Dessutom krävs betydande förbättringar av förutsättningarna för de vårdnära cheferna. För att nå detta krävs en tydligare process för budgetprioriteringar samt mandat och befogenheter som överensstämmer med uppdragen. En tydlig förändring i denna riktning är införandet av tre sjukhuschefer på respektive sjukhus, med omfattande mandat och befogenheter inom den angivna budgetramen. Dessutom behövs ett övergripande ansvar för primärvården i länet. En stärkt samverkan med kommunerna är också nödvändig för att säkerställa medborgarnas bästa och effektivt utnyttja våra gemensamma resurser. Detta partnerskap måste bygga på förtroende och gemensamma mål. Endast genom en sådan nära samverkan kan vi garantera en vård som är effektiv och tillgänglig. Arbetsmiljön i regionens verksamheter måste förbättras för att regionen ska kunna bli en attraktiv arbetsgivare. Karriärvägar måste skapas, ledarskapet måste stärkas och fortbildning måste prioriteras inom det livslånga lärandet. Åtgärder för att bemöta den psykiska ohälsan, särskilt bland barn och unga, måste stärkas, särskilt inom den första linjens psykosociala arbete.

När det gäller specifikt frågan om att korta värdköer inom ögonsjukvård och utprovning av hörapparater skulle regionen kunna göra en upphandling för att se hur det ser ut hos privata leverantörer. Inte minst inom ögonsjukvården är det definitivt en möjlighet då det etablerat sig en privat klinik i Umeå som inte har ett avtal med regionen. Vi emotsätter oss behovet av att det ska behövas ytterligare administrativ projektledning för att kunna korta köer. Emellertid är

det positivt att det finns en stor vilja att minska beroendet och kostnaderna för hyrpersonal. Det var något som vi borgerliga partier hade med i vårt förslag till regionplan.

I alliansen tar vi löpande del av det arbete som görs av Region Västerbottens revisorer. Revisorerna beskriver i fördjupad granskning nr 7/2023 ”Granskning av regionsjukvården på Norrlands universitetssjukhus” att ”Hälso- och sjukvårdsnämnden har varit allt för passiv i sin styrning och uppföljning av personal- och kompetensförsörjningen. Nämnden har inte säkerställt att verksamheterna har den personal som behövs för att god vård ska kunna ges. Nämnden har inte heller i tillräcklig grad tagit beslut i syfte att säkerställa en väl fungerande regionsjukvård. Nämnden behöver bli mera aktiv. Det krävs stora ansträngningar för att säkerställa den bemanning som behövs för att bedriva god och patientsäker vård.” (fördjupad granskning nr 7/2023 s. 3). Konsekvenserna av den bristande styrningen och uppföljningen syns i fjolårets stora budgetunderskott och utmaningarna med att bemanna och hålla i gång nämndens verksamheter, vilket bekräftar vår bild av verkligheten.

Vid dagens sammanträde ska regionstyrelsen lämna regionstyrelsen ett yttrande om revisorernas fördjupade granskning nr 4/2023 ”Granskning av införandet av regionens nya verksamhetsstyrningsmodell”. Revisorerna rekommenderar regionstyrelsen följande åtgärder: ”Tydliggör ansvarsfördelningen mellan regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden. Styrning och kontroll för att stärka verksamhetsstyrningen i hälso- och sjukvårdsförvaltningen och regionala utvecklingsförvaltningen bör utgå från hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden; Tydliggör ansvarsfördelningen mellan regiondirektören, hälso- och sjukvårdsdirektören och regionala utvecklingsdirektören. Det uppstår otydligheter när regiondirektören går in och tar över frågor som handlar om hälso- och sjukvårdsdirektörens och regionala utvecklingsdirektörens förvaltningar; Säkerställ att initiativ om att utveckla styrningen utgår från analyser som är genomarbetade och förankrade i organisationen. Förankring behöver göras både i förhållande till berörda styrelser och nämnder och till berörda verksamheter; samt Regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden behöver säkerställa en tillräcklig styrning och kontroll över omtaget och det fortsatta arbetet med att stärka styrningen i regionen.” (Fördjupad granskning nr 4/2023)

Yttrandet från regionstyrelsen grundas på hur fullmäktigeuppdragen kommer hanteras. De flesta av fullmäktigeuppdragen är riktade till flera olika nämnder och det är därför avgörande att varje nämnd tar sitt ansvar. Tillsynsansvar har regionstyrelsen för alla nämnder, men utförandeansvaret ligger på respektive nämnd. Ett flertal revisionsrapporter visar behovet av att stärka nämnderna i att ta sitt ansvar. För att arbetet i hela regionen ska fungera hållbart framöver behöver de beslut som fattas så att respektive nämnd och förvaltning ges utrymme att ta sitt ansvar.

Framgent är det av största vikt att regionstyrelsen och nämnderna fullgör sina uppdrag enligt kommunallagen och övriga styrdokument för att säkerställa kvalitet och ekonomisk budgetföljsamhet. Regionstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av regionens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet (6 kap. 1 § kommunallagen). Nämnderna ska se till att verksamheten inom sitt område bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten, samt se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. (6 kap. 7 § kommunallagen).

Revisionens kritik mot Region Västerbotten visar att det finns brister i att leva upp till de krav som kommunallagen ställer på såväl styrelsen som nämnderna. Revisionen rekommenderar att styrelser och nämnder tar större ansvar för sina respektive verksamhetsområden. Det är det politiska ledet som måste ta det ansvar som förtroendeuppdraget för med sig. Det fungerar inte att luta sig tillbaka och låta regiondirektören gå in och enahanda styra upp bristerna. Det fungerar inte heller att frånta nämnderna sitt ansvar och låta en liten grupp i regionstyrelsens arbetsutskott ta kontroll över hela regionen. Region Västerbotten som helhet behöver förhålla sig till den ansvarsfördelning som kommunallagen stadgar och regionfullmäktige har beslutat om i fördelningen av nämndernas verksamhetsområden.

Allt annat än att låta nämnderna sköta sina angelägenheter vittnar om bristande tillit till nämndernas förmåga. Åtgärden för att kompensera den bristande tilliten får inte bli att centralisera makten till regionens innersta kärna. Konsekvenserna av att krympa demokratin på grund av en förtroendekris skulle vara förödande, inte bara inom de egna väggarna, utan också för hela länet med relationen till de 15 kommuner vars samverkan regionen är avhängig av.

Allians för Västerbotten

Nicklas Sandström (M)
Regionråd i opposition

Ewa-May Karlsson (C)
Gruppledare

Betty-Ann Nilsson (KD)
Ledamot

Maria Lundqvist Brömster (L)
Gruppledare